

مجاب نامه ٦

نقش یار

مجموعه تصاویر مرحوم سید محمد کاظم مجاب

به کوشش: علی نوری

دفتر فرهنگ معلولین
دائرة الثقافة للمعوقين
Handicap Cultural Center

دفتر فرهنگ معلولين
دارالتقافة للمعولين
Handicap Cultural Center

نقش يار : مجموعه تصاوير مرحوم سيد محمد كاظم مجاب

به كوشش: على نورى

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۵

ناشر: دفتر فرهنگ معلولين

قم، بلوار محمدامين، خيابان گلستان، كوچه ۱۱، پلاک ۴

تلفن: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۴۵۲ - فکس: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۵۵۲ - همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۰۷۶۵

www.HandicapCenter.com , info@handicapcenter.com

الله الرحمن الرحيم

یارما زیباتر از دنیا و مافیهاستی
این جهان منکدر منزلگه یارم نبود
اسم نیکو رسم موزون لفظ شیرین خود وجیه
لفظ شیرین را نباشد ای پسر معنای تلخ
بسکه اوزیا و زیبای رذیف نام او است
عاشقان را نیست شک و عیب جورانی یقین
عشق ما حاکی ز حسن او است دل حاکی ز عشق
خود گل و نامش گل و گل رنگ او دارد بیباغ
گر نباشد وصل او عشقش بجای وصل وصل
یار ما گرفت نقشش ماند در دل یادگار

زین سبب جایش برون از صحنه دنیاستی
ز آنکه یارم صافی و صافی تر از اصفاستی
صورت زیبا و سیرت سیرت زیباستی
لفظ شیرین هر چه دارد حاکی از معناستی
هر که فکر او کند هم فکر اوزیاستی
شک برای او یقین ما برای ماستی
شعر حاکی از دل او متصل با ماستی
گل بریزد در خزان و روی او بر جاستی
ور وفایش نیست حسن او همه ایفاستی
در زمستان نقش گل در باغ دل پیداستی

برگرفته از دیوان قدسی، ص ۸۱-۸۲، شعر نقش یار.

مجاب نامه

«مجاب نامه» نام مجموعه‌ای از کتاب و نرم افزار است که به مناسبت پنجمین سالگرد رحلت حجت الاسلام والمسلمین سید محمدکاظم مجاب (متخلص به قدسی) در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد و شامل شش عنوان زیر است:

۱. حاصل عمر: زندگی، فعالیت‌های سید محمد کاظم مجاب
۲. لطف دوست: مجموعه اشعار سید محمدکاظم مجاب و درباره‌ها
۳. دانشنامه معارف شیعه: تدوین و تنظیم سخنرانی‌های سید محمد کاظم مجاب، ۴ جلد
۴. مجموعه نرم‌افزاری سید محمد کاظم مجاب: دیداری و شنیداری، هشت DVD
۵. راهنمای آثار

۶. نقش یار: مجموعه تصاویر سید محمدکاظم مجاب

این مجموعه شامل هشت جلد کتاب؛ نیز هشت عدد نرم افزار (DVD) و در بردارنده آثار باقی‌مانده از ایشان یعنی یک مقاله با عنوان زندگی‌نامه خودنوشت و سخنرانی‌ها، اشعار سروده و مکتوب شده و تصاویر شخصی یا عکس‌های مجالس ایشان؛ همچنین مقالات، اشعار و کتب درباره مرحوم مجاب است.

میراث حدود هفت دهه تلاش و فعالیت در این مجموعه گردآوری شد؛ آنگاه عالمان، شاعران، پژوهشگران و نویسندگان علاقه‌مند به افکار و منش آقای مجاب به بیان احساسات خود درباره ایشان پرداختند؛ یا حوادث مرتبط را تجزیه و تحلیل، جمع‌بندی و مجموعه سازی کردند. در نهایت مجموعه حاضر فراهم آمد. با اینکه برای آماده سازی آن، فرصت ضیق بود، ولی با تلاش و سخت کوشی، نیز همراهی خانواده محترم، راهنمایی و مساعدت‌های حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی و بالاخره تلاش شبانه‌روزی کارمندان دفتر فرهنگ معلولین به اهداف پیش‌بینی شده، رسیدیم. به امید رضایت خداوند و خوشنودی روح آن مرحوم.

مدیریت بزرگداشت

فعالان نکوداشت حجت الاسلام والمسلمین سید محمدکاظم مجاب
به مناسبت پنجمین سالگرد رحلت

شورای اجرایی و ارتباطات:

عبدالله امینی پور
اباذر نصر اصفهانی
حسین روحانی صدر
مریم قاسمی
مسعود باقری
منصوره ضیائی فر
محمدباقر یوسفوند
پریسا عالمزاده
دبیر: علی نوری

شورای علمی:

سید احمد اشکوری
علی اکبر مهدی پور
علاءالدین نجف
مهدی مهریزی
محمد مهدی ارگانی بهبهانی
ابوالفضل عربزاده
سید رضا حسینی امین
سید علی صدرالسادات
سید ناصر مجاب
سید احمد رشیدی فر
عبدالحسین طالعی
موسی عصمتی
یدالله قربعلی
منصور رضوانی
قدرت الله شفیعی
علی اکبر صفری
دبیر: محمد نوری

فهرست

۹.....	طلیعه
۱۵.....	پیشگفتار
۱۹.....	رهنمود و توصیه
۲۳.....	زندگی نامه خودنوشت
۲۷.....	فصل نخست: تصاویر مرحوم مجاب
۸۱.....	فصل دوم: تصاویر یاران

سالشمار زندگانی

- تولد ۱۳۰۸
نابینایی ۱۳۰۹
شروع منبر ۱۳۱۵
فوت پدر ۱۳۲۱
شروع درس حوزوی ۱۳۲۳
غرق شدن برادرش سید مصطفی ۱۳۳۵ ش/۱۳۷۵ ق
انتشار نامه روشن بینان ۱۳۴۳
مهاجرت به اهواز ۱۳۵۰
مهاجرت به قم ۱۳۵۹
انتشار دیوان قدسی ۱۳۷۶
ضبط مجالس حسینی ۱۳۸۰
انتخاب به عنوان مبلغ برتر ۱۳۸۴
اعطای تقدیرنامه جهت نکوداشت مبلغین اردیبهشت ماه ۱۳۸۴
ضبط مجالس فاطمیه در تهران ۱۳۸۸
تولید نرم افزار سخنرانی فاطمیه ۱۳۸۹
وفات اسفند ماه ۱۳۹۰
انتشار CD سخنرانی های فاطمی ۱۳۹۱
انتشار CD مجالس حسینی ۱۳۹۱
انتشار خاطره در سایت رحیق مختوم ۱۳۹۲
لوح فشرده سخنرانی ها ۱۳۹۲
لوح فشرده منبرها در کتابخانه محقق طباطبایی ۱۳۹۴
بزرگداشت دفتر فرهنگ معلولین ۱۳۹۵
ملاقات خانواده با آقای شهرستانی آذرماه ۱۳۹۵
تشکیل شورای نکوداشت دی ماه ۱۳۹۵
انتشار مجموعه ۸ جلدی مجاب نامه اسفند ماه ۱۳۹۵
تولید مجموعه نرم افزاری DVD8 اسفند ماه ۱۳۹۵

طلیعه

سید محمدکاظم مجاب متخلص به قدسی در ۱۳۰۸ ش در دزفول چشم به جهان گشود. در یک سالگی به دلیل بیماری «چشم سرخی» از بینایی هر دو چشم محروم شد. ابتدا نزد پدرش حجت الاسلام سید محمدعلی مجاب قرآن و حدیث را فرا گرفت، سپس نزد استادانی چون آیت الله محمدعلی بیگدلی و آیت الله سید مهدی حکیم زاده مشهور به حکمی، ادبیات عرب و صرف و نحو و منطق را فراگرفت. سپس فقه و اصول را نزد آیت الله سید اسدالله نبوی و آیت الله شیخ منصور سبط الشیخ انصاری تا آخر سطح عالی تلمذ نمود.

در سال ۱۳۵۰ به اهواز مهاجرت کرد و تا ۱۳۵۹ در این شهر به تدریس و تبلیغ مشغول بود؛ در ۱۳۵۹ به قم مهاجرت کرد و فصل جدیدی در زندگی او گشوده شد. نزد استادانی چون آیت الله شیخ احمد سبط الشیخ انصاری به دانش اندوزی مشغول شد. ایشان حافظ کل قرآن کریم، حافظ کل نهج البلاغه و بسیاری از احادیث و ادعیه بود.

در منبر و بیان معارف اهل بیت علیهم السلام سبک خاص به خود داشت؛ و به دلیل منبرهای پر مطلب و جذابش بسیاری از مراجع محترم تقلید و مشاهیر قم و دیگر شهرها او را برای مجالس، دعوت می کردند.

روش او در تبلیغ، مناسب است به عنوان الگویی مناسب توسط طلاب جوان و مداحان و مبلغان پیروی گردد. ایشان به رغم نایبانی همواره در تلاش و پیشرفت بود و از افتخارات تشیع و از مفاخر معاصر ایران قلمداد می شود. به همین دلیل دفتر فرهنگ معلولین به توصیه حضرت حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی درصدد برآمد زندگی نامه جامعی درباره ایشان تألیف و منتشر کند؛ همچنین میراث بر جای مانده از آن مرحوم را آماده انتشار نماید؛ و مجلس بزرگداشتی برای ایشان برپا نماید.

جهت تحقق این اهداف از پژوهشگران مبرز و نویسندگان شناخته شده دعوت به همکاری شد؛ لازم است از همه بزرگانی که در این فرصت محدود برای تحقق نکوداشت، بسیار کوشیدند و مساعدت فرمودند، تشکر شود. همچنین خانواده آن مرحوم به ویژه آقای سید ناصر مجاب زحمات فراوان در انجام این مهم داشته‌اند. برادر بزرگوار مرحوم یعنی دکتر سیدمحمدی مجاب و دامادهای محترم به ویژه دکتر سید علی صدر السادات از هیچ کوشش و مساعدتی دریغ نفرمودند؛ ما به نوبه خود از همه این عزیزان سپاسگزاریم. حاصل زحمات همگان، مجموعه‌ای است که تقدیم می‌گردد. لازم است از فرد فرد عزیزی که در این کار سترک، بزرگ و ماندگار، قدم‌های شایسته برداشتند، تشکر کنیم. در واقع با زحمات اینان، مرحوم مجاب در تاریخ ایران و اسلام و شیعه بیشتر احیا و شناخته خواهد شد و جوانان امروز و فردا می‌توانند از ایشان الگو گرفته و در راه پیشرفت و تعالی خود به او اقتدا کنند. به ویژه افراد دارای معلولیت اعم از نابینایان، ناشنوایان و دیگران با درس آموزی از وقایع زندگی ایشان می‌توانند آینده سعادت‌مندی را برای خود رقم زنند و بسازند.

اما مجموعه اقداماتی که قرار شد در دفتر فرهنگ معلولین درباره این شخصیت گرامی به مناسبت پنجمین سالگرد رحلت ایشان اجرا گردد به شرح زیر است:

مجاب نامه

مجموعه هشت جلد کتاب با عنوان مجاب نامه (۱ تا ۵) به شرح زیر در دستور کار است و:

۱. **حاصل عمر:** زندگی‌نامه و فعالیت‌های سید محمدکاظم مجاب، یک جلد. این کتاب شامل زندگی خودنوشت و شرح حوادث به روایت دیگران، مقالات و مصاحبه‌ها درباره شخصیت، خاندان، آثار و نیز درباره اجازات ایشان است.
۲. **لطف دوست:** مجموعه اشعار سید محمدکاظم مجاب (قدسی)، یک جلد. اشعار مرحوم مجاب، اشعار درباره، اهدایی‌ها و نیز بررسی و تحلیل شعر ایشان در این کتاب عرضه شده است.
۳. **دانشنامه معارف شیعه:** تدوین و تنظیم سخنرانی‌ها، چهار جلد.

سخنرانی‌های مرحوم در مجالس مختلف از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰ است. گروه بیست نفری از متخصصان چند رشته در حال مکتوب و آماده سازی این مجموعه است و به صورت دانشنامه عرضه می‌گردد.

۴. نقش یار: مجموعه تصاویر سید محمدکاظم مجاب، یک جلد

۵. راهنمای آثار، یک جلد

این کتاب به معرفی میراث ایشان مانند اشعار، کتب و سخنرانی‌ها به روش علمی می‌پردازد.

مجموعه نرم افزاری

هشت لوح فشرده (DVD) با عنوان مجموعه نرم افزاری سید محمدکاظم مجاب: دیداری شنیداری در چهار گروه زیر عرضه می‌گردد:

۱- مجالس فاطمیه، یک عدد

سخنرانی‌های سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ در قم و تهران به مناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها است.

۲- مجالس حسینی، یک عدد

سخنرانی‌های سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ به مناسبت مجالس در ایام عاشورا و محرم در قم و تهران است

۳- مجالس طباطبایی، پنج عدد

سخنرانی‌ها در سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ در قم، کتابخانه مرحوم علامه سید عبدالعزیز طباطبایی برای نخبگان به مناسبت‌های مختلف

۴- مجالس مذهبی، یک عدد

سخنرانی‌ها در سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰ در قم، مراکز علمی و تبلیغی به مناسبت‌های مختلف برای عموم مردم

سخنرانی‌هایی که به صورت نوارکاست از ایشان باقی مانده، تبدیل به فایل‌های الکترونیکی جدید شده و در هشت DVD عرضه می‌گردد. این سخنرانی‌ها به روش علمی مجموعه سازی عرضه خواهد شد. هدف این است که علاقه‌مندان و مبلغین از سبک، روش و محتوای منبر آن مرحوم مستقیماً استفاده کنند.

گزارش نشست

مجموعه فعالیت‌هایی که در روز نشست یعنی ۲۰ اسفندماه ۹۵ عرضه می‌شود، در دو سامانه ضبط و ثبت می‌گردد:

۱- گزارمان، یک جلد کتاب کاغذی

اقدامات ارتباطی، تبلیغاتی، چاپ و نشر و خدماتی که از چند روز قبل از ۲۰ اسفندماه ۹۵ شروع و در این روز به پایان می‌رسد، در این کتاب، گزارش می‌گردد.

۲- گزارش صوتی - تصویری، یک DVD

رخدادها، سخنرانی‌ها، حواشی، اجرای سرودها، مصاحبه‌ها و اظهارنظرها در روز بزرگداشت در قالب یک عدد DVD عرضه می‌شود.

اطلاع‌رسانی

علاوه بر فعالیت‌های سایت دفتر فرهنگ معلولین و گروه تلگرامی معلولان فرهیخته وابسته به همین دفتر، چند اقدام ویژه دیگر برای پوشش دادن خبری - تبلیغاتی بزرگداشت مرحوم مجاب انجام می‌پذیرد:

۱- هفته نامه بزرگداشت

هشت شماره نشریه با عنوان «بزرگداشت» از اول بهمن ماه منتشر می‌گردد. این نشریه هفته نامه است و درصدد ایجاد رونق در امور بزرگداشت است. این پروژه شروع شده است. این هفته نامه الکترونیک و در سایت دفتر فرهنگ معلولین موجود و قابل دسترسی است.

۲- کتابچه زندگی نامه و خدمات، سه زبانه

به منظور آگاهی عمومی مردم جزوه تاشو به سه زبان فارسی و عربی و انگلیسی با عنوان زندگی نامه و خدمات حجت الاسلام و المسلمین سید محمدکاظم مجاب (قدسی) عرضه می‌شود.

۳- کتابچه پنجمین سالگشت عروج ملکوتی

به منظور آگاهی رسانی به عموم مردم نسبت به اقدامات دفتر فرهنگ معلولین، جزوه‌ای تاشو به سه زبان با عنوان «فعالیت‌ها و اقدامات به مناسبت پنجمین

سال عروج ملکوتی» منتشر شده است. این اثر درباره فعالیت‌ها و اقدامات دفتر فرهنگ معلولین به مناسبت سالگرد درگذشت مرحوم حجت الاسلام و المسلمین سید محمدکاظم مجاب است.

۴- سرود

آماده کردن چند سرود از اشعار مرحوم مجاب و عرضه در روز نشست. سپس انتشار به صورت نرم افزار.

۵- اطلاعیه‌های تبلیغاتی

از آبان ماه ۹۵ تبلیغ برای همایش بزرگداشت روی سایت‌ها و گروه‌های تلگرامی آغاز شد. و اطلاعیه‌هایی طراحی و منتشر گردید. استفاده از این شیوه مدرن خوب جواب داد و ظرف سه ماه مقالات و مصاحبه‌های بسیار واصل گردید. غیر از اطلاعیه‌های رسانه‌ای، چند نوع بَیْر و تیَزِر جهت نصب در محوطه همایش طراحی و نصب شده است.

لازم است از همه بزرگانی که در این فرصت محدود برای تحقق این نکوداشت، کوشیدند و مساعدت فرمودند، تشکر شود. خانواده آن مرحوم به ویژه آقای سید ناصر مجاب زحمات فراوان در انجام این مهم داشته‌اند. برادر بزرگوار، دکتر سیدمحمدی مجاب و دامادهای محترم به ویژه دکتر سید علی صدر السادات از هیچ کوشش و مساعدتی دریغ نفرمودند؛ ما به نوبه خود از همه این عزیزان سپاسگزاریم.

در پایان لازم است این مساعی و تلاش‌ها را ادامه توصیه‌ها و راهنمایی‌های جناب حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی دامت افاضاته و حمایت‌های خالصانه استاد حاج علاءالدین نجف دانست.

امید دارد با این اقدامات، یاد و خاطره، اخلاق و منش، نیز آثار ایشان ترویج شود و برای همیشه از خطر فراموشی و نسیان حفظ گردد و یاد این خادم فرهنگ شیعه همیشه زنده بماند.

دفتر فرهنگ معلولین

پیشگفتار

تصویر شیوه‌ای برای شناخت شخصیت‌ها و افراد است. با تصویر می‌توان الگوهای اجتماعی را در ذهن و ضمیر نوجوانان و جوانان استحکام بخشید. اما متأسفانه جامعه مذهبی ما کمتر به این شیوه اهتمام و توجه دارد و آلبوم‌های اندکی از چهره‌های مذهبی منتشر شده است. در صورتی که عکاسی به عنوان یکی از اختراعات بزرگ انسان از قرن نوزدهم میلادی مطرح و به تدریج توسعه یافت و کامل شد. واژه فوتوگرافی (عکاسی) اولین بار توسط سرجان هرشل در مارس ۱۸۳۹م در بریتانیا مطرح شد.^۱

پیشینه تصویربرداری از طریق تابش نور را به ابن هیثم (۳۵۴-۴۳۰ق) فیزیکدان، منجم و نورشناس مسلمان برمی‌گردانند.^۲ اما عکاسی به صورتی که امروزه ما می‌شناسیم در قرن نوزدهم میلادی توسط لوئی داگر در فرانسه و فاکس تالبوت در انگلستان ابداع شد. و در دوره محمد شاه و ناصرالدین شاه قاجار به ایران وارد شد. ملکه ویکتوریا و تزار نیکلای اول هر یک دستگاه عکاسی برای محمد شاه به رسم هدیه فرستاده بودند. اما کسی در ایران راه‌اندازی آنها را نمی‌دانست تا اینکه فرستاده‌ای از روس در سال ۱۲۵۸ق و از فرانسه در ۱۲۶۰ق دستگاه‌ها را به کار انداخته و عکس‌هایی از محمد شاه، ولیعهدش ناصرالدین شاه و خواهرش عزت الدوله گرفتند. با افتتاح مدرسه دارالفنون، استودیوی عکاسی هم دایر شد و گروه شیمی، متصدی آموزش عکاسی در سال‌های ۱۲۷۶-۱۲۷۷ شد. ابتدا به عکاسی، «عمل عکس» می‌گفتند و به این نام مشهور شده بود، اما کم‌کم شغل

۱. دایرةالمعارف فارسی، مصاحب، ص ۱۷۵۰.

۲. همان، ص ۲۳ و ۱۷۵۲.

عکاس باشی رواج یافت. چون دربار با دعوت متخصصان از خارج، آموزش این حرفه را ترویج می‌کرد. به هر حال عکاسی در یک قرن و نیم اخیر تحولات بسیار را در ایران پشت سر گذاشته است. اما تا مدت‌ها به اعیان و اشراف و درباری‌ها اختصاص داشت. به همین دلیل بسیاری از شخصیت‌های مردمی و مؤثر در تاریخ ایران، نام و نشانی در تاریخ ایران ندارند. این وضعیت در مورد معلولان بدتر است و به ندرت عکسی از نابینایی یا ناشنوایی یا دیگر افراد دارای معلولیت در کتاب‌ها یا موزه‌ها و آرشیوها هست به همین دلیل تاریخ معلولیت در ایران فاقد اطلاعات و اسناد تصویری و مکتوب است.

دفتر فرهنگ معلولین برای جبران گذشته و افزایش اسناد تاریخی معلولین به مقتضای شرایط، فرصت را مغتنم دانسته و به جمع‌آوری و آرشیو و انتشار عکس می‌نماید. همایش مرحوم مجاب هم فرصت خوبی است تا تصاویر ایشان جمع‌آوری و در یک جلد منتشر گردد.

ممکن است این تصاویر امروزه عادی تلقی گردد ولی در سده‌های آتی، هر یک از این تصاویر، ارزش فوق‌العاده فرهنگی، تاریخی و حتی مادی خواهد داشت. مهم‌تر اینکه گویای نکات فراوان در تاریخ معلولیت و معلولان ایران خواهد بود. پژوهشگران در دهه‌ها و قرون آینده می‌توانند از طریق این تصاویر به مطالعه و پژوهش مسائل معلولیتی ایران بپردازند.

درست است، به دلیل فقدان دستگاه برتر یا نداشتن تبحر کافی در عکاسی برخی از تصاویر مطلوبیت لازم را ندارد ولی این تصاویر در شرایطی که کمتر عکسی از معلولین هست، می‌تواند راهگشا باشد. مهم‌ترین ویژگی این تصاویر این است که گویای کارآیی و توانایی‌های افراد دارای معلولیت است. دویست سال آینده ممکن است به بچه‌ها گفته شود نابینایی بود به نام آقای مجاب که از سیزده سالگی منبر می‌رفت و مردم را راهنمایی می‌کرد و هم تحصیل می‌نمود و هم هزینه خانواده‌اش را تأمین می‌کرد، شاید کسی باور نکند. اما وقتی اسنادی مثل این تصاویر را در معرض دید و مشاهده آنان قرار دهیم، پذیرش این مطالب آسان‌تر می‌گردد. از این‌رو تصاویر ارزش اثباتی در تاریخ معلولین خواهد داشت.

تهیه این عکس‌ها بدون تلاش‌های فرزندان مرحوم مجاب، یعنی دوست

فرهیخته آقای سید ناصر مجاب و داماد آن مرحوم، جناب دکتر سید علی صدرالسادات و سایر اعضای خانواده و نوه‌های ایشان و فامیل و بستگان سببی و نسبی ممکن نبود، همین جا لازم است از زحمات این عزیزان تشکر نماییم. همچنین لازم است از همه کسانی که اسنادی مثل تصویر از مرحوم مجاب یا دیگر شخصیت‌های دارای معلولیت در اختیار دارند، جامعه و تاریخ را بی‌نسیب نگذارند و نسخه‌ای از آنها را برای این دفتر بفرستند. مسلماً این اسناد به نام مالک منتشر می‌گردد. در پایان از همه افرادی که ما را در آماده‌سازی این اسناد یاری کردند تشکر می‌نمایم.

علی نوری

رهنمود و توصیه

اشاره

پنج شنبه ۱۱ آذرماه ۱۳۹۵ (اول ربیع الاول ۱۴۳۸) با هماهنگی پیشین خانواده مرحوم حجت الاسلام سید محمدکاظم مجاب با حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای سید جواد شهرستانی ملاقات داشتند. در این جلسه سید ناصر مجاب (پسر)؛ سید علی صدر السادات (داماد)؛ سید احمد رشیدی فر (داماد)؛ آقا سید محمدتقی معصومی (داماد)؛ سید محمد و سید مهدی (نوادگان)؛ علی اکبر صفری، علی نوری و محمد نوری (از مدیریت دفتر فرهنگ معلولین) حضور داشتند.

مرحوم مجاب هر چند از کودکی بر اثر بیماری نابینا شده بود ولی تحت تربیت پدرش مرحوم محمدعلی مجاب از هفت سالگی تبلیغ دینی و منبر را شروع کرد. سبک خاصی در منبر و تبلیغ داشت که اغلب می‌پسندیدند و سال‌ها منبری بیوت مراجع و مراکز علمی و حوزه علمیه بود. از این‌رو جناب آقای شهرستانی با ایشان رابطه دوستی داشته و کاملاً او را می‌شناخت. زیرا در مجالس، سبک منبر ایشان را دیده و ارادت خاصی به ایشان داشته است.

به منظور بزرگداشت مرحوم مجاب توسط دفتر فرهنگ معلولین، و بررسی

جوانب و ابعاد این بزرگداشت، خانواده مرحوم خدمت جناب آقای شهرستانی رسیدند تا از نظرات و رهنمودهای ایشان استفاده کنند و بزرگداشتی در شأن آن مرحوم و متناسب با خدماتی که هفت دهه در جهت ترویج تعالیم شریعت و معارف اهل بیت علیهم السلام داشت برگزار گردد. در این جلسه آقای سید ناصر مجاب، و سید علی صدر السادات از طرف خانواده و آقای محمد نوری از طرف دفتر فرهنگ معلولین گزارشی در باب پیشرفت‌های اجلاس بزرگداشت مرحوم مجاب عرض کردند. سپس جناب آقای شهرستانی سخنان زیر را بیان فرمودند.

بسم الله الرحمن الرحيم؛ شما خانواده محترم، پسر، دامادها و نوادگان مرد بزرگی هستید و از اینکه تشریف آوردید متشکرم. منبر مرحوم مجاب خود قاعده‌ای قابل توجه بود. یعنی وقتی گفته می‌شد: مجاب؛ نه حاشیه داشت؛ نه مشکل ساز بود و نه مخالف آنچنان داشت. همه او را دوست می‌داشتند؛ زیرا فقط درباره صاحب منبر یعنی امام حسین علیه السلام و اصحابش می‌گفت.

هر منبرش، نکته و مطلب جدید داشت، حرف برای گفتن بسیار داشت؛ چون بسیار مطالعه می‌کرد. بسیاری از افراد که چشم دارند و توان مطالعه دارند، به اندازه ایشان اهتمام ندارند ولی ایشان به رغم نابینایی، همت بلند در مطالعه و یادگیری مطالب و سپس عرضه آنها داشت. از همه مهم‌تر زبان شیرین او و لحن گیرا و جذابش بود. صحبت‌هایش لطیف و بسیار دلنشین بود. بسیاری معتقدند بین منبری‌های معاصر، مرحوم مجاب گوی سبقت را ربوده است.

اگر سخنرانی‌هایی که از ایشان به یادگار مانده، خوب پیاده شود و تبدیل به متن مکتوب گردد. البته به شرط اینکه ظرافت‌ها لحاظ شود، استفاده آن عمومی‌تر می‌گردد؛ ولی صوت او هم قابل استفاده است. لذا هر دو کار انجام شود، خوب است؛ یعنی هم به صورت کتاب و هم به صورت صوتی؛ تا همه بتوانند از این آثار استفاده کنند. ما هم حمایت می‌کنیم تا این کارها در دفتر فرهنگ معلولین به خوبی اجرا گردد. این دفتر خدوم همه کسانی است که دارای نوعی آسیب جسمی بوده و به فرهنگ اهل بیت علیهم السلام هم خدمت کرده‌اند.

به همت خانواده محترم و این دفتر ان‌شاء‌الله درباره همه فضلا و روحانیونی که به رغم مشکلات جسمی، خدماتی داشته‌اند، آثاری منتشر شود و جلساتی برای تکریم آنان برپا شود. اینجانب علاقه دارم و قبول دارم چون کسانی مثل آقای مجاب در حوزه‌های ایران و عراق و حتی حوزه‌های شیعه دیگر کشورها بوده‌اند و هستند ولی کمتر به معرفی آنان اهتمام شده است. با اینکه اینان خدمات بزرگی داشته‌اند. آقای امام جزایری که چند ماه قبل اقدام شد و مجلسی برپا گردید و کتابی درباره ایشان منتشر شد، بسیار زحمت کشیده و در تدریس و تبلیغ موفقیت داشته است؛ همچنین آقای مجاب. البته من معتقدم برای زنده‌ها و آحیا باید بیشتر تلاش کرد چون تأثیر آن بیشتر است. من هم شروع کرده‌ام و تا الآن برای چند شخصیت، تکریم و تقدیر انجام شده است.

اما می‌دانید این‌گونه کارها نیاز به زمان و برنامه‌ریزی دارد. شخصیت‌هایی هستند که فراوان خدمت کرده‌اند اما حتی یک صفحه مطلب درباره آنها منتشر نشده است؛ تدوین یک کتاب درباره چنین شخصیت‌ها و جمع‌آوری اطلاعات و اسناد، زمان‌بر و پر مشکل و پرفراز و نشیب است. اما الحمدلله نیروهایی هستند که جذب این‌گونه کارها شده‌اند و با علاقه و تعهد کار می‌کنند، من هم آنان را یاری می‌رسانم.

احیای آثار این افراد علاوه بر اینکه خدمت به مکتب شیعه است، خود این افراد از عمق قلبشان دعا می‌کنند و دعایشان حتماً مؤثر است. از یک طرف فرزند یا داماد یا خویشاوند آن مرحوم هستید و دین و تعهدی نسبت به آن مرحوم بر ذمه دارید. انجام چنین تعهدی خوب و مطلوب است؛ اما مطلوب‌تر و بهتر اینست که با قصد قربت شروع کنید و ثواب مضاعف کسب خواهید کرد. در موارد بسیار دیده‌ایم کسانی علاوه بر قصد و انگیزه خانوادگی و خویشاوندی، قصد تقرب هم کرده‌اند و با خدای خود پیمان بسته‌اند کاری را برای رضای او و مبتنی بر ضوابط الهی انجام دهند، آثار وضعی کارشان را در همین دنیا مشاهده کرده‌اند.

ما مرده پرست هستیم. خادمان و مشاهیر و بزرگان را در زمانی که زنده هستند، تقدیر و تکریم نمی‌کنیم. تجلیل در زمان حیات بسیار مؤثرتر و مفیدتر است. کسی که تجلیل شده، شارژ می‌شود و نیروی تازه می‌گیرد و انگیزه و توانایی چند برابر پیدا می‌کند؛ مهم‌تر اینکه در جامعه الگوسازی و فرهنگ سازی می‌گردد. کسانی سعی می‌کنند از این الگوها پیروی کنند و به نوعی ترویج محاسن اخلاقی خواهد

شد. بهر حال با تکریم بعضی از شخصیت‌های مؤسسه آل‌البیت علیه السلام شروع کردیم، امیدواریم با برنامه‌ریزی و فرهنگ سازی گسترش و تعمیم پیدا کند. دزفول در جنگ تحمیلی، بسیار مقاومت کرد و بسیار شهید داد. چون فرهنگ مذهبی در مردم قوی بود و مردم از اعماق قلوبشان، تعالیم اهل بیت علیهم السلام را قبول داشتند. همه اینها به خاطر خدمات فرهنگی کسانی مثل مرحوم مجاب و آقای قاضی^۱ است. بنابراین این‌گونه افراد هم به مذهب و تشیع و اسلام خدمت کردند و هم به کشور و مردم.

لذا احیای آثار و تجلیل از اسم و خدمات این بزرگوار، ضروری و واجب است. ایشان سال‌ها با خلوصی ویژه خدمت کرد. با وضع جسمانی که داشت اساساً وظیفه‌ای بر دوش او نبود؛ اما بیشتر از بسیاری از ماها کار و مجاهدت داشت؛ چون انگیزه الهی و قوی داشت؛ چون شور و عشق به اهل بیت علیهم السلام داشت؛ چون برای فرهنگ سازی مردم سری پر شور داشت؛ حالا حیف نیست ما از چنین کسی تجلیل نکنیم؟! او نیازی به تکریم و تجلیل ما ندارد؛ ولی این اقدام ما در واقع نشان دادن برجستگی‌ها و زیبایی‌های فرهنگ خودمان و معرفی شخصیت‌های خودمان به جهان است.

یکی از علما می‌گفت رفتم خدمت آیت‌الله بروجردی و گفتم اجازه می‌فرمایید از سهم امام برای جشن نیمه شعبان خرج کنیم، آقای بروجردی گفت: یک مقدار از پول امام برای خود امام خرج شود عیبی ندارد. در مورد آقای مجاب باید گفت: ایشان بسیار خدمت کرد و مجالس بسیار برپا کرد و برای تکریم و اعتلای تعالیم و معارف دینی بسیار کوشید؛ اگر ما هم مجلسی برای او به پا کنیم عیبی ندارد؛ لذا مناسب است و جا دارد ما هم از او تکریم کنیم و مجلسی به او اختصاص دهیم.

روایتی هست که می‌فرماید کسی که برای خدا حرکت و فعالیت کند، نمو و رشد می‌کند. مرحوم مجاب کارهایش از خلوص و صدیق و صفا بود، و پیامش و تبلیغ رو به گسترش بود.

امیدوارم در همه کارها و نیز در این کار یعنی اقدام برای مرحوم سید مجاب موفق باشید.

۱. آیت‌الله مجدالدین قاضی، امام جمعه وقت.

زندگی نامه خودنوشت

اشاره

این نوشتار با عنوان «شرح حال شاعر به قلم خودش» و با امضای «حاج سید محمدکاظم مجاب» در ابتدای کتاب نامه روشن بینان: برگزیده از اشعار قدسی، گردآوری عالمشاه^۱ آمده است. با توجه به اینکه تاریخ نشر این کتاب ۱۳۴۳ ش / ۱۳۸۵ ق است، یعنی حدود ۵۲ سال قبل چاپ شده و در آن زمان مرحوم مجاب ۳۶ سال داشته است.

در یکی از روزهای آخر اسفندماه ۱۳۰۸ چشم به زندگی دنیا گشودم. هنوز یک سال از عمرم نرفته بود. به طوری که شایع است و خودم یادم نیست بعد از یک چشم سرخی ممتد هر دو چشم خود را از دست دادم. مرحوم پدرم که آدم زاهد و وارسته‌ای بود به آینده من زیاد فکر می‌کرد به خصوص که آن روزها مصادف با سال‌های اتحاد شکل و کشف حجاب بود و وضع روحانیت آینده نامعلومی داشت. او سعی می‌کرد چیزهایی را که یک روحانی و بالخصوص یک منبری باید حفظ داشته باشد به من یاد دهد. ابتدا قرآن و ادعیه ماه رمضان و مطالب متفرقه از شعر و غیره آن را با کوشش فراوان به من یاد می‌داد و حتی گاهی با تهدید مرا وادار می‌کرد که آنها را تکرار کنم تا کاملاً حفظ شوم. او منبری نبود و مطالب را نامرتب به من یاد می‌داد و معتقد بود که کار مرتب کردن آنها بعداً با خود من خواهد بود. باری همان سال‌ها پسر عمویی داشتم به نام حاج آقا سید حسین شفیعی که مدرسه می‌رفت. شب‌ها به درس‌هایی که او حاضر می‌کرد گوش می‌دادم و مطالبی از قبیل تاریخ و جغرافیای پنجم و ششم و آیات منتخبه را حفظ کردم به طوری که در سیزده سالگی که پدرم را از دست دادم قریب دو‌ثلاث قرآن و مطالب متنوعه دیگر را از قبیل احادیث و تواریخ و اشعار از بر داشتم.

۱. این کتاب در ذفول، توسط کتابفروشی عالمشاه در سال ۱۳۸۵ ق منتشر شده است.

مرحوم پدرم سفارش مرا به دو نفر از وعاظ شهر یعنی مرحوم ملاعبدالرضا ترابی ناصح و آقای حاج ملامرتضی ترابی شریفی کرده و سفارش نموده بود تا تحصیلات خود را بعد از او پیش آنها ادامه دهم. بعد از مرحوم پدرم، عائله‌ای شامل دو خواهر و دو برادر و مادرم به گردن من افتاد. لازم بود با به دست آوردن پولی از راه منبر، زندگی آنها را تأمین کنم.

در یکی از روزهایی که پیش مرحوم ناصح می‌رفتم، رفیق من آقای آقا سید محمدحسین قدوسی از دزفولی‌های مقیم بروجرد که او نیز از دو چشم نابینا بود خبر تازه‌ای به من گفت؛ او گفت: خدمت شخص بزرگی رفته و رساله فارسی آیت الله اصفهانی را می‌خواند. این شخص بزرگ که بعداً یکی از استادان من شد، از مشاهیر و جامع معقول و منقول حجت الاسلام آقای حاج آقا محمدعلی بیگدلی بود. روزهای بعد من نیز هم به همراه ایشان خدمت آقای بیگدلی رفتم و به درس‌هایی که او می‌خواند گوش می‌دادم. او طلاب زیادی داشت. خدمت او صرف و نحو می‌خواندند و من هم یک طرف نشسته و گوش می‌دادم. مدتی گذشت. به قسمتی از اصطلاحات علمی آشنا شدم اما اظهار این مطلب ممکن نبود یعنی من آن رو را نداشته که بگویم فاعل و مفعول و مضاف الیه را می‌فهمم که چیست و مبتدا و خبر رامی‌دانم که کدام است تا اینکه با نهایت کم‌رویی خدمت یکی از طلاب ایشان امثله را خواندم، بعد کتاب‌های بصرویه و تشریف و اجرومیه تا اوایل الفیه را در خدمت حضرت آیت الله حاج سید مهدی حکمی خواندم. دیگر تقریباً کار از کار گذشته بود و آقای بیگدلی و طلاب ایشان فهمیده بودند که من هم درک این گونه مطالب را دارم. لذا بقیه الفیه و سیوطی و منطق را در خدمت او خواندم و تا حدود رسائل و مکاسب را در خدمت مراجع تقلید و آیات عظام مانند حضرت آیت الله العظمی جناب حاج آقا سید اسدالله نبوی و آیت الله آقا شیخ منصور سبط الشیخ خواندم.

ایام ملی شدن صنعت نفت پیش آمد و مرحوم علامه کبیر آیت الله المجاهد حضرت آقای حاج آقا سید ابوالقاسم کاشانی برای وحدت ممالک اسلامی قیام فرمودند. تبلیغات ایشان نیز در من مؤثر افتاد؛ از آن پس منابر خود را به این هدف مقدس که آرزوی هر مسلمان واقعی است اختصاص دادم و در این راه از تحمل توهین‌ها و مسخره‌ها و اتهامات که از طرف مخالفین این هدف مقدس می‌شد سرباز نزد. باری آن دوره هم گذشت.

شرح این هجران و این خون جگر این زمان بگذار تا وقت دگر
یکی از خاطرات تلخ زندگی من مرگ برادر کوچکم مصطفی بود. رابطه شدید
حقیقی بین من و او و قطع شدن دفعی آن، چنان تکانه داد که اگر تفضلات الهی
نمی بود نزدیک بود که تار و پود وجودم به کلی از هم پاشیده و به زندگی من هم نیز
خاتمه داده شود، اینجا بود که قطعات شعری همچون لخته های خون چرکی که از
داخل زخم ها بیرون می آوردند به دادم رسید. با گفتن غزل هایی که در این کتاب از
نظر خوانندگان عزیز می گذرد، دل خود را خالی می کردم و می گفتم:

ما درد هجر او را با دوستان نگفتیم بهتر که کس نداند راز نهان ما را
از دفتر فراقش خوانید شعر قدسی روزی اگر بجویند یاران نشان ما را
البته مقصودم این نیست که پیش از آن موقع شعر نگفته ام بلکه از زمان بچگی
این طبع را داشته، گاهی انگشتی و گاهی مجاب و در این اواخر قدسی تخلص
کردم. در خاتمه تذکر دو نکته لازم است.

۱- مطالعه زندگی اشخاص مانند من که همه اش با ناکامی و محرومیت مانند
تمام شاعران بوده است، انسان را متوجه این نکته می کند که این جور آدم ها وقتی
از کسی نوازشی یا مهربانی دیدند، چون از دیگران کمتر آن را می بینند، آن را
فراموش نکرده و بعداً به صورت عشق و محبت احساسات آنها را تهییج و انگیزه
شاعری در آنها به وجود می آید.

۲- چون آدم های نابینا تراکم اخبار در ذهنشان کمتر است، مطلبی را که
شنیدند با فرصت بیشتری در ذهن ایشان آمد و رفت می کند و طبع ایشان برای
جواب و تأثر که تنها انگیزه شعر و موسیقی است آماده می شود.
غرض از تذکر این دو نکته این بود که این مبحث را رها کرده و دنباله آن را به
متخصصین روان پزشکی که قطعاً اطلاعاتشان در این باره از بنده بیشتر است
بدهم. اکنون این اشعار را از نظر خود بگذرانید.

قدسیا درد غم هجر بسی باشد سخت خاصه این درد که بر بار تو سر بار تو بود^۱
حاج سید محمد کاظم مجاب

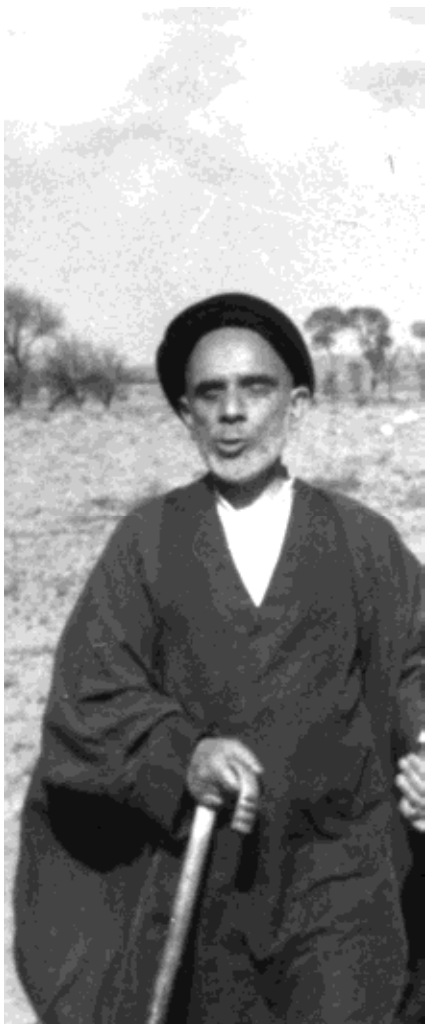
فصل نخست:
تصاویر مرحوم مجاب

سخنرانی و وعظ در منزل یکی از تجار و بازاریان متدین اهواز
حدود سال ۱۳۵۶

حضور در زمین کشاورزی و مزارع اطراف جمکران
قم، حدود سال ۱۳۶۰

بلبلی طرف گلی نغمه‌ای از قدسی خواند گفت من شیفته مسلک اشعار ویم

حضور در طبیعت

در اطراف قم، حدود سال ۱۳۶۰

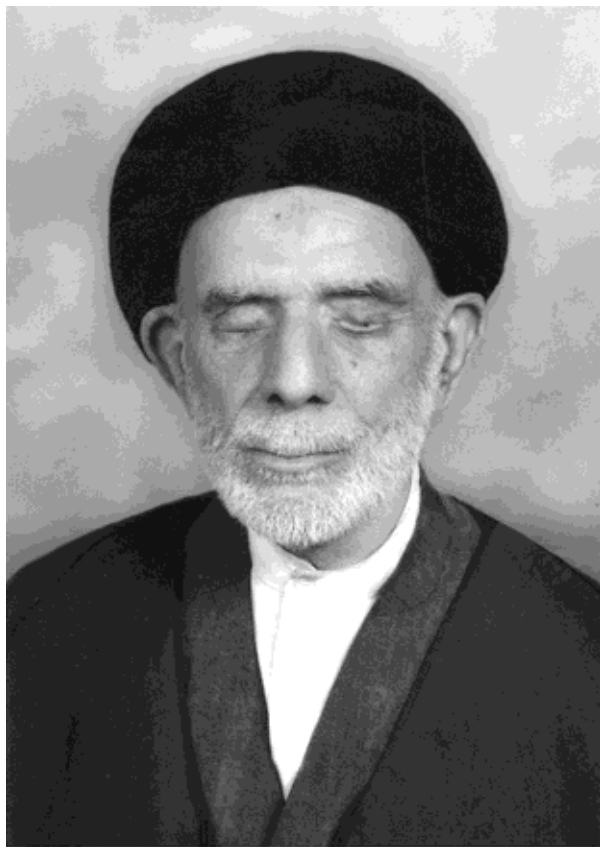
همراه با تمامی فامیل و بستگان به همت برادر بزرگوارشان جناب آقای دکتر مجاب
اطراف شهر مقدس قم، نوروز سال ۱۳۶۰

همه بار سفر بستند و رفتند ز دنیا دست و دل شستند و رفتند
اگر چه نیستند در دیده ما میان هر دلی هستند و رفتند
تصویر به هنگام سخنرانی در دزفول و در محضر آیت الله العظمی حاج شیخ احمد
سبط الشیخ انصاری، حدود سال ۱۳۷۰

گفتم از دهر بجویم چو تو ثانی و نشد یا گلی چون تو درین گلشن فانی و نشد
تصویر به هنگام سخنرانی، در منزل پسرشان سید ناصر مجاب
جشن نیمه شعبان، سال ۱۳۸۵

هر چه کردیم که یادش ز دل ما برود یاد گل کی ز دل بلبل شیدا برود

عکس اداری از مرحوم مجاب - جهت گذرنامه و سفر به عتبات عالیات

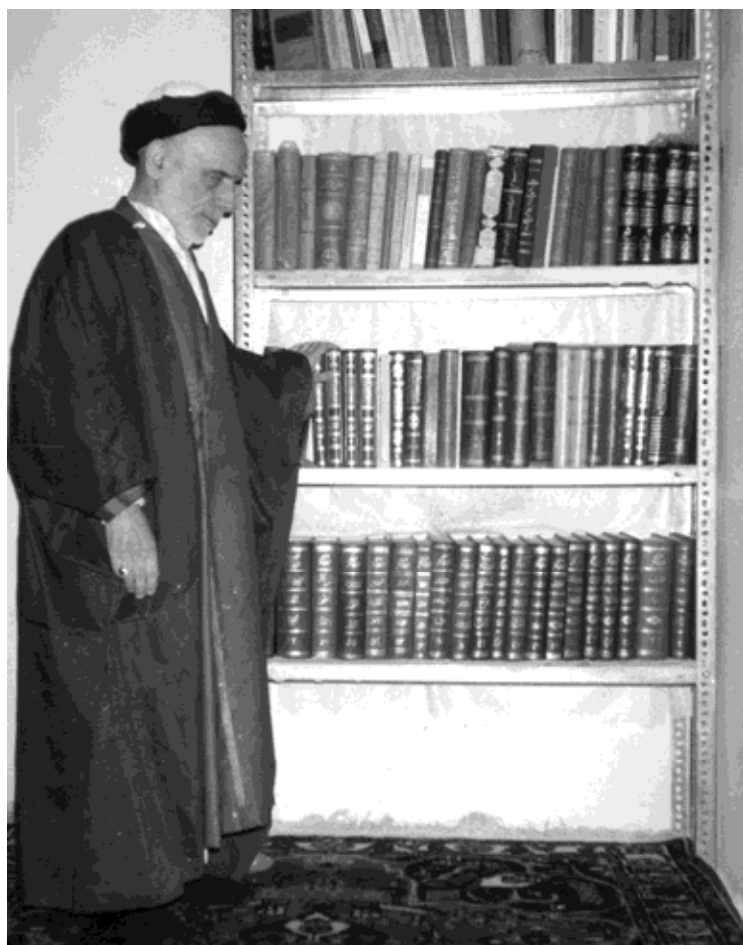
قم، سال ۱۳۷۹

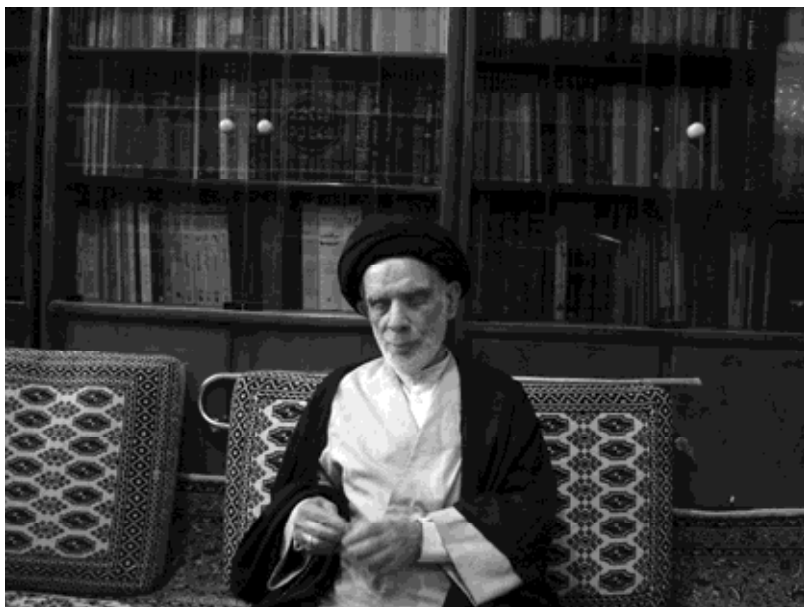
تصویر بعد از سخنرانی در اواخر عمر شریف

گه پی کسب فضائل گه محور ذائل نقل من لایحضر و تهذیب و استبصار کردن
تصویر به هنگام سخنرانی در منزل حجت الاسلام والمسلمین موسوی زاده
دهه آخر عمر شریف

فلسفه تاریخ و تفسیر و احادیث و کرامات شرح و بسط روشن و تصدیق و پس اقرار کردن
تصویر در کتابخانه شخصی و در منزل خودشان در قم

شرح کردن وصف آل مصطفی سب نواصب نقل تاریخ و کلام عترت اطهار کردن

تصویر قبل از سخنرانی در منزل حجت الاسلام والمسلمین موسوی زاده

دهه آخر عمر شریف

منزل شخصی، اتاق پذیرایی از مهمانان، قم در اواخر عمر شریف

حضور و پیاده‌روی کنار رودخانه دز در شهر دزفول
حدود سال ۱۳۷۷

بعد از سخنرانی، در حال گفت‌وگو با حضار، منزل سید ناصر مجاب
به تاریخ اواخر عمر

خدا گواه است که ما میل مال و جاه نکردیم خیال سروری و کشور و کلاه نکردیم

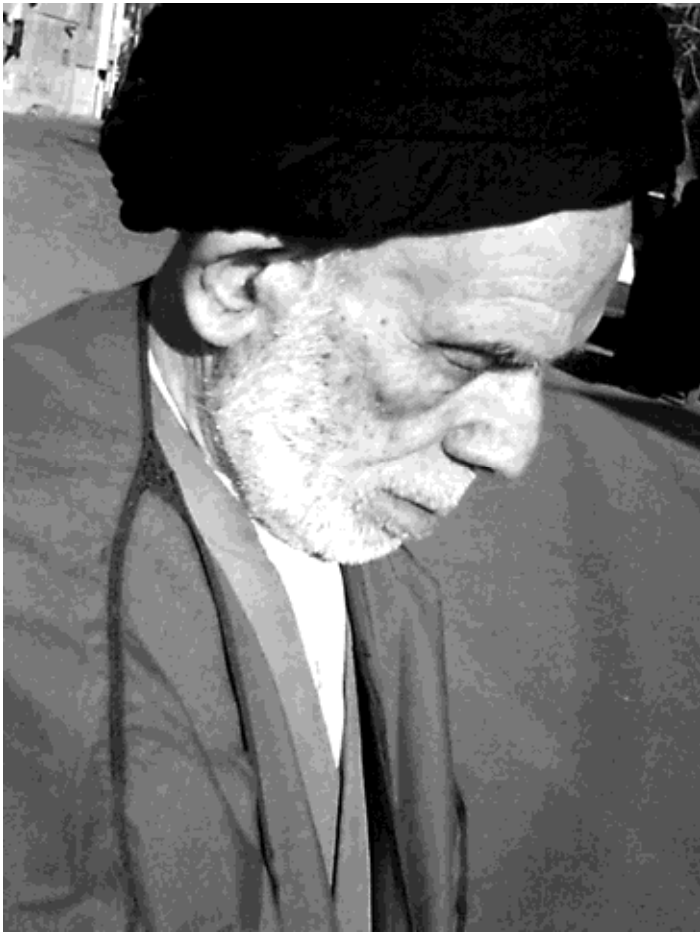
سخنرانی در مهدیه جمکران
به تاریخ اواخر دهه هفتاد شمسی

فارغ از فکر سیاست خالی از حب ریاست در شبان تیره تنویر همه افکار کردن
سخنرانی، در مسجد سلماسی

روضه خوانی چیست خود را از جهان بیکار کردن علم دین را در میان مردمان اظهار کردن
سخنرانی در حسینیه آیت الله العظمی نبوی
قم، کوی نبوی

ما که باشیم که گوئیم لقایی داریم یا به این بی سرو پایی سر و پایی داریم
در حال تفکر، به هنگام انتظار برای رفتن به مجلس روضه

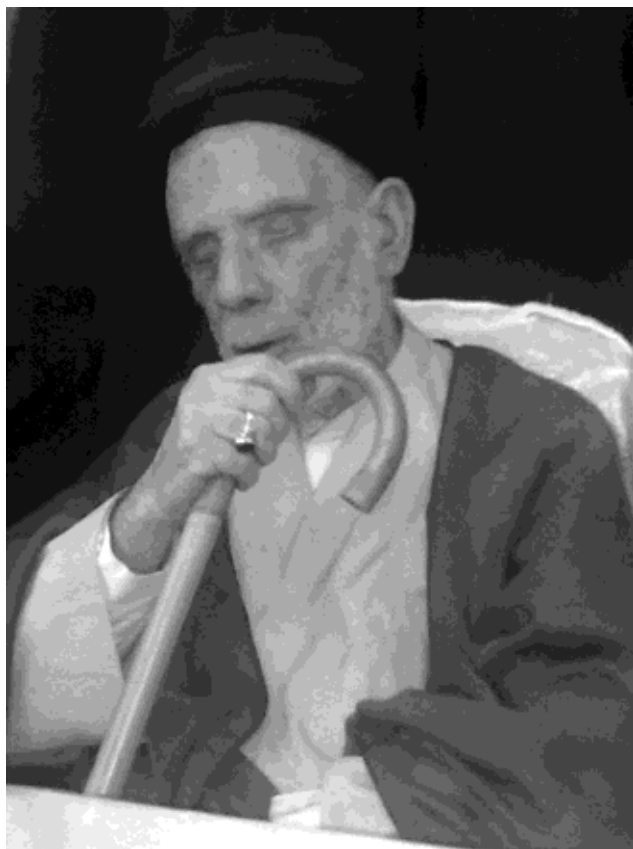
روزی اگرم بیباغ گل راه دهند هر گل که غم تو داشت بو خواهم کرد
قبرستان کاشفیة دزفول، نوروز ۱۳۸۹، آخرین سفر به دزفول

منتظر شخصی در وعده گاه برای رفتن به مجلس سخنرانی، کوچه ممتاز قم
ایشان همیشه قبل از موعد، در وعده گاه حاضر بودند.

در حال وعظ و بیان مطالب مذهبی

اقامه جماعت در مسجد باشگاه نفت
در مراسم ازدواج یکی از بستگان، سال ۱۳۸۷

سجده در نماز جماعت مسجد باشگاه نفت

سال ۱۳۸۷

فقط یک توشه دارد (قدسی) از عمر که بوده عاشق دیوانه او
منزل شخصی در قم

حضور در منزل آقای سید علی صدرالسادات
سال ۱۳۸۹

سخنرانی در مسجد امام حسن عسگری
قم، ایام محرم

قدسی آن خواست که عشق نونهان ماند لیک جوش زد آتش عشقت به نهانی و نشد
منزل شخصی در قم

منزل دامادشان جناب آقای سید تقی معصومی

سال ۱۳۸۴

مشغول گفتگو با (اولین نتیجه) علی آقا نوه جناب آقای سید احمد رشیدی فر

سال ۱۳۸۷

حضور در منزل دامادشان جناب آقای سید تقی معصومی
اهواز در دهه هفتاد شمسی

منزل شخصی در قم در اواخر عمر شریف

حضور در سالن باشگاه الهییه شرکت ملی نفت ایران

سال ۱۳۸۷

حضور در قبرستان کاشفیه دزفول
همراه با برادر بزرگوارشان جناب آقای دکتر سید محمدی مجاب
نوروز سال ۱۳۸۹ بر سر مزار جدشان که پوشیده از گل‌های بابونه است.

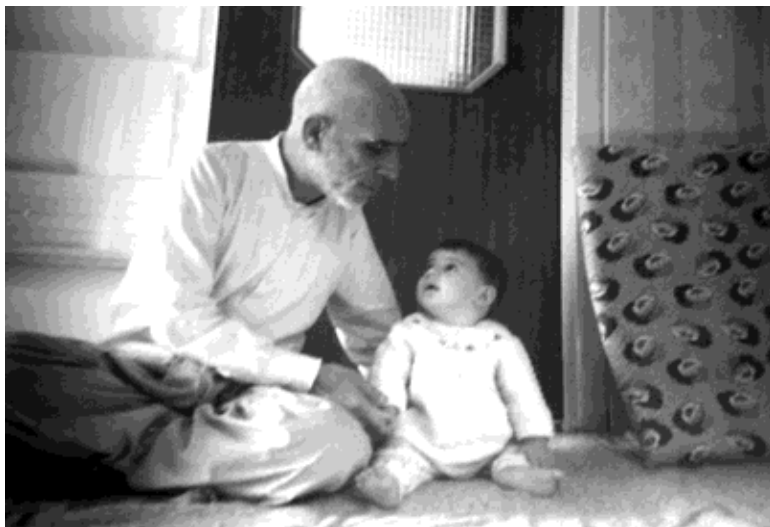

مراسم عقد یکی از نوه‌ها در تهران

منزل دامادشان جناب آقای سید تقی معصومی

قم، سال ۱۳۸۴

گفت‌وگو با نوه

خانه شخصی در قم، سال ۱۳۶۵

بچه‌ها همیشه از بودن در کنار حاج آقا لذتی وافر می‌بردند و ایشان علی‌رغم نایب‌نایی به طرق مختلف با تسبیح و انگشتر و حرف زدن آنها را سرگرم می‌نمود.

خروج از منزل برای رفتن به جلسه سخنرانی، قم

مشغول وعظ

قم، کوی نبوی، منزل آیت الله العظمی نبوی، دهه اول محرم

امامت جماعت در منزل مرحوم حاج سید محمد رشیدی فر در مراسم عقد
فرزندشان سید ناصر مجاب
تهران، سال ۱۳۷۰

منزل شخصی در قم
در حال گفت‌وگو و مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین شیخ مهدی ارگانی

در حال گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین صادق محمودی

منزل شخصی
مراسم عقد آقای سید علی صدرالسادات
اهواز، سال ۱۳۶۲

شهر دزفول ، کنار رودخانه دز
همراه با پسرشان سید ناصر مجاب
نوروز ۱۳۷۷

فروغش زینت هر محفلی داشت چراغش بر در هر خانه‌ای بود
بیاد آشنایان ره عشق بکلی از جهان بیگانه‌ای بود
 مراسم عروسی یکی از نوه‌ها
تهران، همراه آقای سید علی صدرالسادات

گه تغزل گه تامل گه تحمل نکته‌ها و قصه‌ها و غصه‌ها بسیار کردن

آخرین سفر ایشان به دزفول، بالای سد تنظیمی دزفول
همراه با آقای سید محمود احمدزاده پسر همشیره ایشان

نوروز ۱۳۸۹

گفتمش قدسی جسارت می‌کنی در شعر گفتن گفت تا کی می‌توانم حفظ این اسرار کردن
سفر به تهران، مراسم عقد یکی از نوه‌ها همراه آقای سید ناصر مجاب

منزل آقای سید علی صدرالسادات همراه با حجت الاسلام والمسلمین محمود
سبط الشیخ انصاری و فرزند بزرگوار ایشان
در حال خواندن صیغه عقد فرزند جناب آقای صدرالسادات
تهران، سال ۱۳۸۹

نماز میت به امامت حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محسن سبط

بر مرحوم سید محمد کاظم مجاب

قم، حرم حضرت معصومه سلام الله علیها، ۲۵ اسفند ۱۳۹۰

نماز میت به امامت حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محسن سبط

بر مرحوم سید محمدکاظم مجاب

قم، حرم حضرت معصومه سلام الله علیها، ۲۵ اسفند ۱۳۹۰

مراسم تشییع مرحوم سید محمد کاظم مجاب با حضور فامیل و بستگان که از اهواز،
دزفول، تهران و کرج در مراسم شرکت کرده بودند.
قم، حرم حضرت معصومه سلام الله علیها، ۲۵ اسفند ۱۳۹۰

نماز میت به امامت حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محسن سبط

بر مرحوم سید محمدکاظم مجاب

قم، حرم حضرت معصومه سلام الله علیها، ۲۵ اسفند ۱۳۹۰

فصل دوم:
تصاویر یاران

گفتگو با آقای سید ناصر مجاب، فرزند مرحوم سید محمدکاظم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، مهرماه ۱۳۹۵

مصاحبه با دکتر سید علی صدرالسادات، داماد مرحوم سید محمدکاظم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، آبان ماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حضرت آیت الله دوزدوزانی تبریزی درباره مرحوم مجاب
به عنوان سخنران در بیت ایشان
قم، دفتر حضرت آیت الله دوزدوزانی، آذرماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حضرت آیت الله سید احمد اشکوری درباره مرحوم مجاب
به عنوان دوست و سخنران در بیت ایشان
بهمن ماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حضرت آیت الله یعسوب الدین رستگار جویباری درباره مرحوم مجاب قم، دفتر ایشان

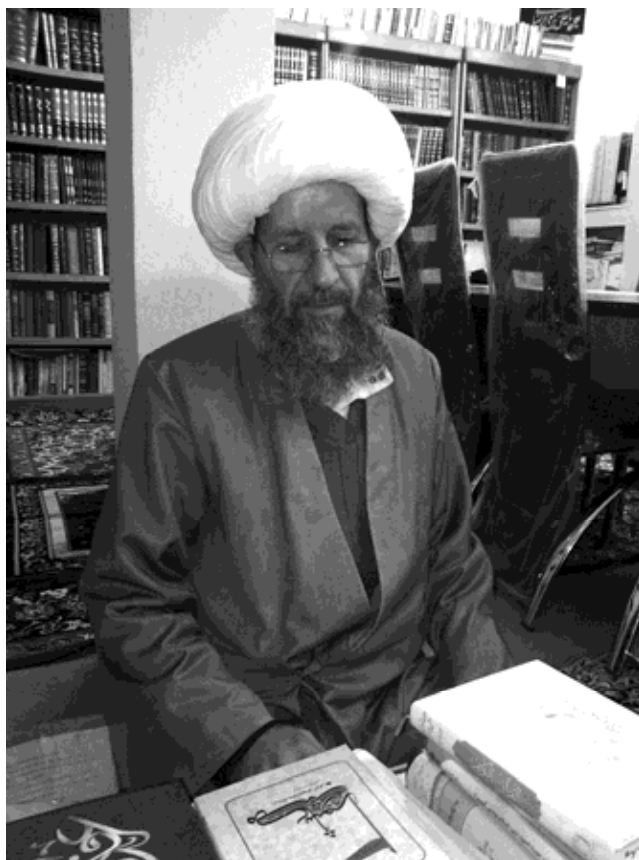
گفت‌وگو با حضرت آیت الله محمد رضا مامقانی درباره مرحوم مجاب
قم، دفتر ایشان

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین شیخ محمود سبط الشیخ انصاری درباره
مرحوم مجاب
تهران، دفتر ایشان

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر مهدی پور درباره مرحوم مجاب
قم، منزل ایشان

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین مهدی بیگدلی دزفولی درباره مرحوم مجاب

گفت‌وگو با حجت الاسلام شیخ محمد مهدی ارگانی درباره مرحوم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، آبان ماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین شیخ صادق محمودی درباره مرحوم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، بهمن ماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین شیخ حسن اسفندیاری درباره مرحوم مجاب
تهران، منزل شخصی ایشان، آذرماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین شیخ محمود اشراقی درباره مرحوم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، آذرماه ۱۳۹۵

گفت‌وگو با آقای علی‌رضا حکیم‌زاده درباره مرحوم مجاب
قم، دفتر فرهنگ معلولین، آذرماه ۱۳۹۵

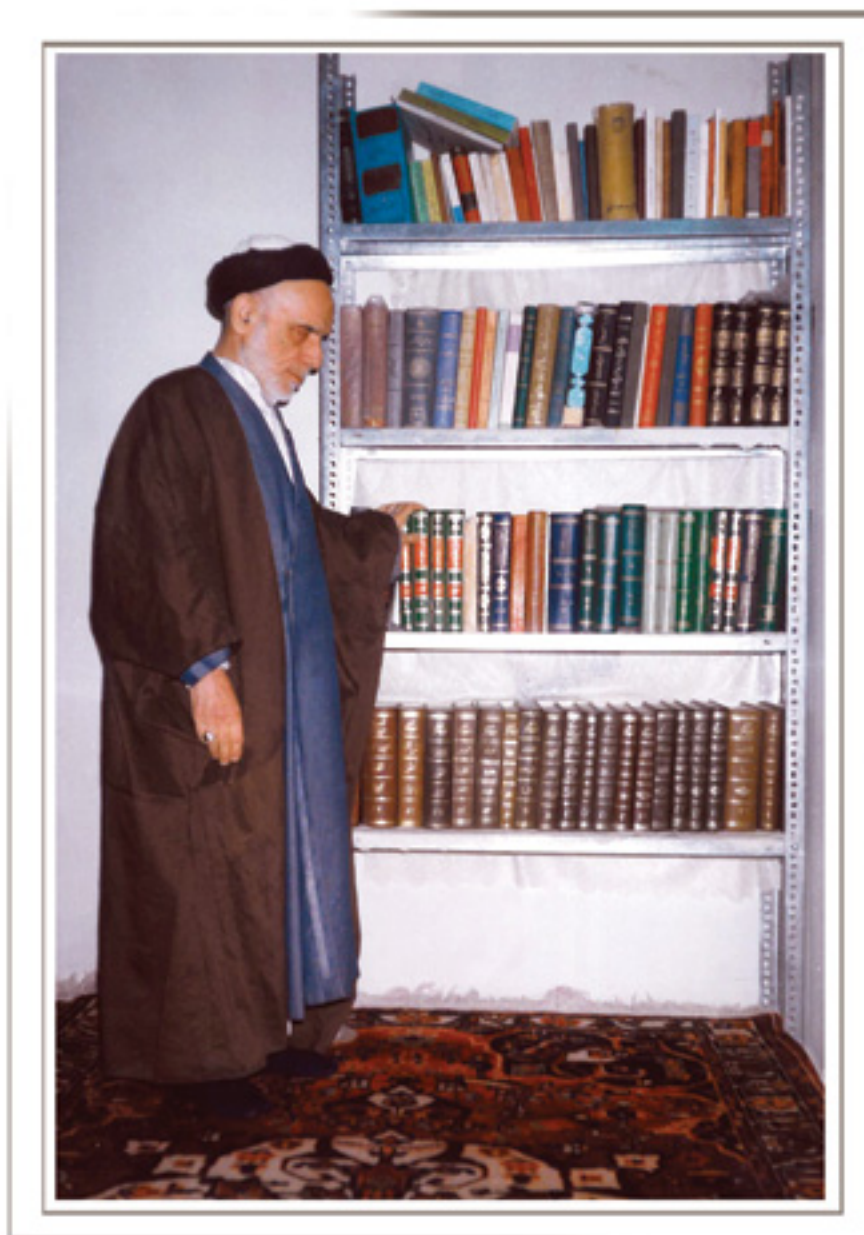
مصاحبه با جناب آقای ابوالفضل عربزاده درباره مرحوم مجاب
قم، منزل شخصی ایشان، بهمن ماه ۱۳۹۵

دیدار خانواده مرحوم مجاب با حجت الاسلام والمسلمین سیدجواد شهرستانی
قم، مجتمع خیام، ۱۳ آذرماه ۱۳۹۵

نقش یار

مجموعه تصاویر مرحوم سید محمدکاظم مجاب

به کوشش: علی نوری